

a jövő csirája, a proletár. (Sztrájk). Kaszáknál már épp a szocializmus eszméi mentik meg a proletárt a fenyegető züllesztől, edzik keménnyé és tisztává (Egy ember élete, Angyalföld). Végül József Attila önmagát emeli lírájában a proletár példamutató típusává, mikor megmutatja magában az osztálytársadalomban vergődő, de minden nyomor, elnyomás és szenvedés közepette is a munkásság diadalában rendületlenül bízó dolgozó embert.

E röpke szemle végén talán önkéntelenül felmerül bennünk a kérdés, milyen változatait mutatja e tartós életű típusoknak a mai magyar irodalom. Könnyű a válasz: nem élnek benne többé, leg-

alább is a más ábrázoló részében nem. Érthető ez: társadalmunk a felszabadulás óta akkorát változott, hogy a régi modelleknek már csak hült helyét találjuk. Az elnyomás és elődség megszűntével Mokány és Stibor vajda, Macskaházy, Nyúzó és Réthy alispán nem folytathatják többé nálunk régi, bűnös üzelmeiket. A nép helyzete is gyökeresen megváltozott: a betyárrá lett földönfutó jobbágy ivadékát ma az állam támogatja földje művelésében, s a népi tehetség sem lesz ma már falu bolondja. A sárarany ma nem fekszik többé a sárban. Van, aki felemelje.

KOMLÓS ALADÁR

A Magyar Színháztársaság Ünnepi Hetéről

A Népművelési Minisztérium a Magyar Színház- és Filmművészeti Szövetséggel immár ötödik esztendeje rendezi meg a színházak szezonvégi találkozóját. Kezdetben csak a vidéki színházak fesztiváljaként indult ez a találkozó, amelyen minden nem fővárosi színházunk bemutatta az elmúlt év legjelentősebb vagy legjobb előadásban játszott darabját. Az elmúlt öt év folyamán egyre szélesedtek a fesztivál keretei: bekapcsolódtak a budapesti színházak is. Tavaly a Magyar Dráma Ünnepe elnevezéssel első sorban klasszikus és mai magyar darabjaink bemutatóit nézhettük végig. Az idén a fesztivál a Magyar Színháztársaság Ünnepi Hete elnevezést viselte és az eddigénél sokrétűbben tükrözte színházi kultúránkat. Ez évben került először sor operaelőadásokra is. Büszkéek lehetünk rá, hogy a két vidéki operaelőadás közül az egyik a mi szegedi színházunk Pillangókisasszonya volt, mégpedig nem is kis sikerrel; a másik a debreceni Csokonai Színház ugyancsak nagysikerű Bánk bán előadása.

Ezek az évente megtartott színházi fesztiválok tartalmuknál és jelentőségük-nél fogva is nemcsak a színház, nemcsak a színészvilág ügye. Egyetemes ügye ez mai magyar kultúránknak, a szocialista-

realista alkotás megvalósításáért a művészet bármelyik területén dolgozóknak. Szegedi írócsoportunk ezért küldte el tavaly két képviselőjét a fesztiválra, az idén pedig Kálmán László és Pataki Szilveszter vett részt mindvégig az ünnepi hét eseményein a Magyar Írók Szövetsége szegedi csoportja részéről. A fesztivál gazdagon bővelkedett színházi bemutatókban, szakmai és egyéb megbeszélésekben, találkozóknak. Legjelentősebb eseménye természetesen az idén is a záróvita volt az Országház kongresszusi termében, amelyen a fesztivál tanulságaiból kiindulva Major Tamás kétszeres Kossuth-díjas kiváló művész referátuma alapján megvitatásra került színháztársaságunk jelenlegi helyzete és ezen belül az egyik legfontosabb kérdés, a mai magyar drámaírás ügye.

Bennünket, az irodalmi élet munkásait ez a kérdés érint a legközvetlenebbül. Ez a színházi fesztivál évente visszatérő, állandó kérdése, amelyben jelentős eredményeket értünk ugyan el, de még mindig nem kielégítő ami e téren történt. Természetes dolog, hogy színházaink csak akkor tudják jól kivenni részüket népünk szocialista szellemű neveléséből a maguk sajátos eszközeivel, ha rendelkezésükre állnak értékes új magyar da-

rabok. Ezért figyelmeztetett Darvas József népművelési miniszter a záróvitán mondott felszólalásában, hogy a színházaknál, minisztériumnál, Írószövetségnél egyaránt az új magyar darabok elkészülésének és megalkotásának gondját érezték gondjaik között a legelsőnek.

Nem kis felelősségük van éppen ezért az íróknak is abban, ha a színházak műsorpolitikája túlságosan a múltba fordul s jobbik esetben a klasszikusok irányában tolódik el. Érdemes alaposabban meggondolnunk *Darvas Józsefnek* ezzel kapcsolatos fejtegetését, amelyet ilyen részletesen nem közöltek a napilapok:

— Csak örülni tudunk annak, — mondotta, — hogy a színműirodalom klasszikusainak olyan nagy kultusza alakult ki hazánkban, amelyre a multban példa nem volt... Népünk tíz- és száz-ezrei most ismerkednek meg igazán ezekkel a művekkel. Nagy nevelőértékük kibontakoztatása olyan feladat, amelyről nem akarunk lemondani. Én nem vagyok híve, hogy pusztá számszerűséggel mérjünk, mert mögötte a tartalom lényege egészen másokat mondhat. Mégis a számokat és adatokat is számba kell vennünk, mert rávilágítanak olyasmire, ami igaz és jelentős összefüggés a mi munkánkban is... A Népművelési Minisztérium jelentésében a többi között az olvasható, hogy 1953-ban 32, 1954-ben 68 klasszikus darabot mutattak be színházaink (magyar és külföldi klasszikusokat). Szép és sokat mondó szám ez. Nagy fejlődést jelez. A baj azonban, hogy erősen egyoldalú fejlődést mutat ez a szám. *Nagyon világosan kell látnunk, hogy a klasszikus irodalom alkotásainak nagy eszmei, művészi nevelőértéke van, de közülük még a legragyogóbbak sem tudnak a mai ember, a mai világosság bonyolult problémáira feleletet adni.* Sőt hozzátéveszem, hogy ezekben a klasszikus darabokban rejlő értékek is csak élő, szocialista színházi kultúrában tudnak kibontakozni. Nem vagyok híve a klasszikusok „vonalaításának”, aktualizálásának, de azt akarjuk, hogy színpadjainkon úgy keljenek életre a klasszikusok eszmei mondanivalói, úgy csendüljenek ki belőlük, ahogyan ez csak ma lehetséges. Ez persze elsősorban rendezői kérdés, de nemcsak rendezői kérdés, hanem — Major elvtárs szavaival szólva — az élő színház kérdése. Annak, hogy a klasszikus irodalom szerves része legyen színházi kultúránknak, *hogy a klasszikus alkotások népünk szocialista szellemű nevelésében termékenyen hatni tudjanak,*

annak előfeltétele színházaink életének mai tartalma. Csak a mai életről szóló műveknek műsorpolitikánk központjába állításával érhető ez el, mert különben mind eszmei, mind művészi értelemben szólva a klasszikus irodalom holt anyag, halott világ fog maradni a legbecsületesebb rendezői és színészi erőfeszítés ellenére is.

Figyelmeztetők Darvas József szavai a színházaknak s köztük a szegedi színházaknak, de méginkább az íróknak s köztük nemkevésbé a szegedi íróknak is. Az új színiévadra 30 eredeti magyar darabot ígérnek színházaink. Ezek legfőbbje mai életünkkel akar foglalkozni, de vannak köztük történelmi tárgyúak is, mint pl. Illyés Gyula Dózsája, Bartha Lajos és Reményik Zsigmond készülő darabja. *De vajon tartunk-e eredeti bemutatót, szegedi író darabjából a mi színházunkban is?* Hogy tarthassunk, ahhoz föltétlenül szükséges elmélyülnie, illetve rendszeressé válnia a szegedi írócsoport és a színház vezetősége, dramaturgiája közötti, az elmúlt évben — mindkét részről adódó hibák miatt — csak esetlegesnek mondható kapcsolatnak.

Nincs e helyen mód, hogy behatóbban foglalkozzunk a fesztivál vagy akár csak a záróvita számos egyéb érdekes részével, mint a többi között a vidéki színházkultúra sajátos helyzetével, a művészi magatartással, a művészek fejlődésének, a színházi fiatalok szervezeti életének, emberi és művészi kibontakozásának, a helyes műsorpolitikának kérdéseivel és sok más megbeszélésre került gyakorlati, fontos kérdéssel. Azt azonban örömmel kell leírunk, hogy a *szegedi Nemzeti Színház miatt nem kell szégyenkezünk.* Mindkét bemutatójával kiemelkedően szerepelt. Gorkij: Kispolgárok előadása *Ádám Ottó Jászai Mari-díjas rendező munkáját dícséri s az együttes művészi teljesítményén belül főként Barsy Béla és Inke László művésze kapott méltó elismerést.* Több folszólalón kívül Major Tamás referátumában is Darvas József hozzászólásában is kiemelte a szegedi produkciót és kijelentette, hogy »a szegedi színház Kispolgárok előadása — ha már ilyen jelzővel kell élnünk — egy jó budapesti előadás színvonalát érte el«. Általában hasonló nagy elismeréssel szóltak a *Horváth József* által rendezett Pillangókisasszony előadásáról is, különösen — a rendezői munka mellett — *Papp Julia* címszerep alakításáról, *Turján Vilmárról* és *Rubányi Vilmos* zeneigazgató nagyszerű munkájáról, amelyet az

idei esztendőben végzett a szegedi zene-
kar művészi fejlesztése terén. *Papp Julia*
ezúttal kapta meg a Magyar Népköztár-
saság érdemes művésze kitüntető címet.
A színháztól még többeket is kitüntettek.
Munkaéremrendet kapott *Lontai Mar-
git*, »Szocialista kultúráért« kitüntető
jelvényt pedig *Ambrus Edit*, *Papp Teri*,
Horkits Erzsébet és *Kovács János*.

Mindent egybevetve fejlődést jelen-
tett, eredményes és hasznos volt a *Ma-
gyar Színjátszás Ünnepi Hete*. Megmu-
tatta a föladatokat is, köztük kiemelke-
dően a magyar dráma ügyének nagy
tennivalóit. Írókon, színészekén, színházi
vezetőkön a sor, hogy a mai magyar drá-
ma hatni, nevelni, szórakoztatni és szo-
cialista új embert formálni tudjon.

L. Z.

A Magyar—Szovjet Társaság Csongrád megyei elnöksége és
a Magyar Írók Szövetsége szegedi csoportja pályázatot hirdet

a magyar—szovjet barátság

gondolatát kifejező irodalmi pályaművekre.

Pályázni lehet lírai- és elbeszélő költeményekkel, prózai elbe-
szélésekkel.

A pályázni óhajtok szándékukat a Magyar Írók Szövetsége sze-
gedi csoportjának titkárságán írásban vagy személyesen 1955. aug.
1-ig jelentsék. (Horváth Mihály utca 3., fszt. Hivatalos órák: kedden
5—7-ig.)

A jeligével ellátott műveket a Magyar Írók Szövetsége szegedi
csoportjának lektorátusa címére gépirással kell eljuttatni.

A pályázat beküldési határideje: 1955. szeptember 1.

A pályadíjat nyert műveket a Magyar—Szovjet Társaság Cson-
grád megyei elnöksége és a Magyar Írók Szövetsége szegedi csoportja
antológiában fogja megjelentetni a Nagy Októberi Szocialista Forra-
dalom ez évi évfordulóján. A pályázati díjakat is ekkor osztják ki.

Pályadíjak:

Vers:	I. díj: 800 Ft	Elbeszélés, novella: I. díj: 1500 Ft
	II. díj: 500 Ft	II. díj: 1000 Ft
	III. díj: 300 Ft	III. díj: 500 Ft
